

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

---

7. köide Tallinnas, teisipäeval, 17. novembril 1925. Nr. 47 (141)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Eesti Panga ja Harju Panga vahetel ametlis-
tel andmetel

Eesti võiekspordi siht

Tänavune viljasaak põhjapoolsel ja saagiloo-
tused lõunapoolsel maakeral

Sise- ja väljamaa kroonika

Isiklikud teated

Teated ettevõtete tegevusest

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts. Tallinnas

E e s i i P a n k

Osakonnad kõigis maakonnad-linnades.

Arvele seis 31. oktoobril 1925. a.

A k t i v a :

Kassa a) pangatähed	340,523,300.—	
b) riigikassatähed, vahetus- rahajne.	310,676,168.—	651,199,469.—
Väärtpaberid		98,247,019.—
Kulla arve väljamaal		458,762,752.—
Välisvaluuta		52,256,172,50
Laenuid välisvaluutas		213,790,952.—
Diskonteeritud vekslid		1,763,393,221.—
Konto-korrent arved		2,976,516,623.—
Akred., garant. ja muud laenuid		438,381,043,50
Mitmesugused nõudmised		848,310,069.—
Väljamaa korrespondendid „Nostro“		478,216,506,50
Korrespondendid välisvaluuta „Loro“		89,936,161,50
Korrespondendid „Loro“		3,030.—
Osakonnad		121,135,063,50
Mitmesugused arved		324,543,734,50
		<u>8,514,691,819.—</u>
Vääratud depoo		2,598,799,597.—
Inkasso dokumendid		282,628,245,50

P a s s i v a :

Põhikapital	250,000,000.—
Tagavarakapital	207,945,760.—
Amortuaatsiooni kapital	4,327,466,50
Pangatähed	2,250,000,000.—
Riigikassa	2,612,771,142,50
Hoiusummad	1,710,964,224,50
Väljamaa korrespondendid „Nostro“	5,012,109.—
Korrespondendid välisvaluuta „Loro“	289,466,101,50
Korrespondendid „Loro“	11,806,840.—
Akreditiiivid ja garantid	401,451,185,50
Osakonnad	137,965,946,50
Mitmesugused arved	682,981,044,50

8,514,691,819.—

Juhatus.

Pank toimetas kõiki pangaperaatsioone kodu- ja väljamaal.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas " 500.— " " 1000.—

Toimetuse aadress: Pikk tänn. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talituse aadress: Lai tänn. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

7. köide. Tallinnas, teisipäeval, 17. novembril 1925. Nr. 47 (141)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Eestli Panga ja Harju Panga vahekorrald ametilistel andmetel. Eestli võlekpordi siht. Tänavune viljasaak põhjapoolisel ja saagilootused lõunapoolisel maakeral. Sise- ja väljamaa kroonika. Isiklikud teated. Teated ettevõtete tegevusest. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 16. novembril 1925. a.

kurbmängu kolmas vaatus
Peetri tehase on kas meelega või kogemata farsiks muutunud. Tehase üle-õõ kuulsaaksaanud ostija vannutud advokaadi abi J. Madisson on tehase „ilma vahetasuta,“ nagu ajalehed teatavad, Eestli Pangale üle annud. Sedakorda on see üleandmine peale muu ka sellepärast fiktiivne, et J. Madisson veel tehase omanikuks kohtu poolt kinnitamata oli. Mis jaoks härra Madisson'i kogu operatsiooni juures vahelülilis vaja oli, see jääb vist igavesti jumalate saladuseks. Kuigi vast üleandmine ilma vahetasuta sündis, siis ei saanud ta maksvate seaduste järele meie teada sündida mitte ilma kuludeta ja miks nende kulude tegemist tarvilikuks peeti, kui Pank nii kui nii tehase lõpuks omale pidi saama, on samuti saladus. Muidugi ei saa Pank ise otsekohe tehast kasutama hakata ja sellepärast pööras ta Sadama tehaste poole, kellega enne juba härra Madisson, nagu tema intervjuust omal ajal lugeda võis, kokku oli leppinud tehase edasimüümise asjus. Nüüd ei ole aga Sadama tehased mitte enam ostjad, vaid ainult rentnikud.

Eestli Pank tahab Peetri tehase eest 12 milj. marka renti, kuna Sadama tehased Peetri tehast omal ajal hoolekande käest odavamalt rendile oleks saanud. Nimelt pidas hoolekande, nagu meie kuuleme, mineval aastal Sadama tehastega läbirääkimisi Peetri tehase rentimise asjus, kusjuures hoolekande tehast pakkus kümneks aastaks Eestli Panga võla eest, s. t. 63 milj. eest. Vahepeal on tehasele võlga juurde kasvanud pangaprotsentide ja oksjonikulude arvel, kuid rendisumma on veel rohkem üles kruvitud. Et hind kallis, siis otsitakse nähtavasti nüüd Sadama tehastele veel kaasrentnikke teiste riigiettevõtete näol

ja see on käesoleva farsli kõige pikantsem osa.

Nagu viimasel ajal tõendati, oli valitsus põhjaliku järelkaalumise järele Eestli Pangale luba annud tehast omandada, et siis seda tarvitada mitmesuguste riikliste tehniliste ettevõtete mahutamiseks. Nüüd tuleb komisjon kokku ja hakkab nende ettevõtete nimestikku kokku seadma, keda sinna üle tuleks viia ning see komisjon teeb kõige ilma imestuseks otsuse, et Peetri tehase ühegi riiklise ettevõtte mahutamiseks ei kõlba. Päril selge ei ole, kas see otsus on tehtud ka Sadama tehaste kohta, aga kõik teised tehased ütlevad kategooriliselt Peetri tehasesse kolimisest ära, ning sellest teatatakse rasvaste tähtedega ajalehtedes. Riikliste ettevõtete kohta võib ju väga mitmesuguses arvamises olla ja ka meil on selles asjas oma kindel arvamine, kuid nende ettevõtete mahutamise asjus Peetri tehasesse ei ole meie arusaamise järele küll mingisuguseid tehnilisi raskuseid. Selleks ei ole muud tarvis, kui komisjon asutada, kes uute ühendatud riikliste tehaste jaoks niisuguse valitsemise kava välja mõtleks, et kõik väikesed ja suured administratsiooni suurused praegustest riigi laialipillatud ettevõtetest saaks mahutatud ühendatud ettevõttesse Peetri tehases. Kui see komisjon oma töö on lõpetanud, siis on tehniliste küsimuste otsustamine meie arvates äärmiselt kerge, iseäranis, kui ülekolimise kuludes ja „podjemoõides“ mitte iseäranis kiitsi ei olla. Seda peetakse muidugi naljaks, aga meie oleme kindlad, et meil kibeda tõega tegemist on ja kahetseda tuleb ainult valitsust, kes nii kergemeelselt otsuse tegi tehase omandamise asjus ja nüüd alles tagantjärele üksikute suurustega diplomaatilisi läbirääkimisi hakkab pidama ümberpaigutamise asjus. Kui kaua need komisjonid ja läbirääkimised kestavad, kui kaua kestab prot-

sess Peetri tehase õnnetult insinööri ümber, seda ei tea muidugi keegi ütelda, kuid üks asi on juba tõsiasjaks saamas ja nimelt see, et Peetri tehase lähemal ajal omad ukсед sulub ja mõnikümmed perekonda jälle ilma leivata jäävad.

Vaatamata oksjonite ja kõikide muude raskuste peale, on tehase kuni viimase silmapilguni püüdnud tööd teha, kuid nüüd on olukord nii kitsikuks muutunud, et mingisuguste tellimiste peale enam mõelda ei saa. Sellest on kahju, kahju peamiselt leivatajäänud tööliste pärast, kes selles kõige vähem süüdi on, et Eesti Pank oma laenusid mitte ei oska sisse nõuda ja produktiivsed varandused niisuguste omanikkude kätte üle viib, kes pärast omandamist ei tea, mis nendega peale hakata.

Juba ongi kuulujutt lendu lastud, et Peetri tehaste omandamise asjus mingisugune Inglise suuräri Eesti Pangaga läbirääkimisi pidavat. Kui põhjendatud see jutt on, ei ole teada, aga selle kõrval seletatakse nüüd juba kui tõsiasjast et riik tehaseid kasutada ei saa . . . Mõne kuu eest räägiti hoopis teist juttu, ja mitte üksi ei räägitud, vaid valitsus tegi otsuseid ja nende otsuste põhjal talitati.

Eesti Panga ja Harju Panga vahelised ametlikud andmed.

„Eesti Panga“ ringkondadest kirjutatakse meile: 13. novembril s. a. teatas Eesti Pank Harju Panga likvideerimise komisjonile tähendatud panga võla kogusumma, mis ulatab 113.182.002.— marga peale. Et sellest summast osa võlga — 19.725.000.— marga suuruses kindlustatud käsipantidega, mida Eesti Pank ise realiseerida kavatses, siis jääb likvideerimise komisjonil katta üldisest Eesti Panga nõudmisest 93.457.002.— marka.

Hiljuti avaldati Harju Panga end. juhatuse poolt „Eesti Majanduses“ kirjutus „Harju Panga maksujõuetuse puhul“, kus püüti välja paista lasta, nagu poleks Eesti Panga juhatusele siiski kõik teinud, et pank kokkuvarisemise eest hoida, vaid koguni selleks kaasa aidanud. Nii olla Dr. Hammer pakkunud Eesti Panga juhatusele 25 milj. marka tingimisega, et Eesti Pank omalt poolt sama summa juurde oleks lisanud. Ent Eesti Pank olla seda tegemast keeldunud, millele järgnenud maksujõuetuks tunnistamine.

Kuivõrd tõsine ja reaalne Dr. Hammer'i pakkumine oli, võidakse otsustada asjaolust, et Dr. Hammer'i poolt pakutav tegevuskapital 25 miljoni marga suuruses, polnud midagi muud, kui tema hoiusumma Harju Pangas, kuna selle peal, nagu hiljem selgus, 20 miljoni margaline kohustus lasus Harju Panga konsortsiumi vekslite eest Eesti Pangale. Loomulik, et seda enam kuidagi „tegevuskapitaliks“ teha poleks suudetud. Tegelikult oli seega terve suur kapitali pakkumine korraldatud sihiga Eesti Pangast uut raha saada, sest pidi Eesti Pank ju 25 milj. marka Dr. Hammer'i kapitalile juurde lisama, millega siis ka „panga seisukorda korraldama ja defitsiite likvideerima oleks asunud.“ On käega katsutav, et see oleks ajutine abinõu olnud, sest on arusaamata kuidas 25 milj. margaga oleks suudetud 50 miljoni margalist puudujääki katta. Ja kui Harju Panga juhatuse ringkonnad, kelle poolt kirjutus ilmus, seda lootsid, siis näitab see ainult missuguse optimismiga ja kergemeelsusega seal talitati.

Eesti Pangal oleks aga mõni kuu hiljem ikkagi likvideerimise komisjonile nõudmine esitada olnud ja siis juba mõni 140 miljoni marka.

Eesti võieksporti siht.

Selle küsimuse kohta kirjutab meile Dr. rer. pol. V. Pikner:

Või väljavedu on tõusnud 1921. a. 110 tonni pealt 1925. a. (9 kuu jooksul) — 4920 tonni peale ja lootus on aasta lõpuks kaugelt üle 5000 tonni välja vedada. Daanist veeti 1820. aastal 1800 tonni võid välja, 1860. aastal — 4000 tonni ja 1890. a. — 48000 tonni, kuna 1913. a. — juba 91000 t. välja veeti. Loomulikult edeneb meie või väljavedu kiiremini, kuid ei ole huvitusest tähendada, et meie omas või väljaveos hulga järele otsustades, 1922.—23. aastal sealsamas seisime, kus Daani 100 aasta eest ja 1924—25. aastal seal, kus Daani 1860. aastal.

Arvestades nende laialiste võimalustega, mis meil või produtseerimiseks olemas, võime loota valmistuse suurejoonelist kasvamist veel lähematel aastakümnetel.

Esimestel aastatel veeti meie võid suuremalt osalt Rootsi. Osa läks ka Inglis-

maale, kuid enam kaubaproovidena kui tõeliku väljaveona. 1923. a. tõuseb või väljavedu Rootsi oma haripunktini – 1400 tonniga. Inglismaale veeti samal aastal 700 tonni ümber võid välja. Et väljavedu Rootsi samas suunas edasi minna ei võinud, oli ette näha, sest on ju Rootsi ise võidprodutseeriv maa. Osteti Rootsis Eesti võid ainult sellepärast, et ta oma kvaliteedi poolest rahuloldav oli, hinna poolest aga palju odavam samaväärtuselisest omamaa ehk Daani võist.

Alles 1924. a. hakkab Eesti või omale kindlamat turgu leidma, ja loomulikult niisugustel maadel, kus kõige paremat hinda pakuti. Niisugusteks turgudeks osutusid peamiselt Inglise ja Saksa turg. Stabiilne inglise raha ja lootused kõigeparemate müügivõimaluste peale viisid meie või paaril eelmisel aastal peale Rootsi turu suuremal hulgal inglise turule. Pööre võiturgude suhtes tekkis aga 1924. a., mil Saksamaa oma rahanduse stabiliseerinud oli ja oma ostuhimu näitama hakkas. Endise Rootsi ja inglise turu asemel hakkas meie või Saksa turule valguma. Sealjuures ei vähenenud ühtigi inglise turule minev või hulk, vaid Saksa turule läks see „üliproduktsoon“ mis 1924. a. eelmisest rohkem valmistati. Samal ajal kuivas kokku ka või väljavedu meile mitte palju töötava Rootsi turule. Ja tänava aasta on meie või väljaveo maadeks ainuüksi Saksa ja Inglismaa jäänud. Seega on Eesti võiekспорт turuleidmise suhtes esialgsetest juhuslistest käikudest juba kindlamale teele välja jõudnud.

Viimasel ajal on ajakirjanduses (Pvl. nr. 263.–29. sept.) häält kuuldavale tulnud kus selle üle kaheldakse, kas meie väljaveo või õiget rada käib või mitte? Kas on meil kasulik võid Saksa turule saata ja kas kindlustab Saksa turg meie võile ka tulevikus alalist mahutust?

Puhtmajanduslikult küsimuse juurde asudes, ei või kahtlust olla, et meil kasulik on oma võid Saksa turule saata, sest kõige pealt on väljaveo võimalused sinna palju soodsamad.

Laevaühendus Tallinna ja Stettini vahel on juba talvekuudel mitu korda nädalas, suvekuudel ja sügisel, mil võiekспорт kõige suurem, vähemalt 3 kuni 4 korda nädalas. Niisugune tihe ja korrapärane ühendus võimaldab ühtlast või äravoolu, mille tõttu või ei pruugi kaua ladudes seista; ühtlasi ei ole tarvilik koguda ladudesse suuri tagavarasid. Kuid tähtsamaks momendiks trans-

portvõimaluste juures on see, et kaup laeval kõigest kolm päeva viibib ja seega veokulu ja rahaprotsent hulga väiksem on kui veo korral Inglismaale.

Kahjuks ei ole meil Inglismaaga nii head laevaühendust, mis üldtähendatult paremisi üles kaaluks. Inglismaale mineva või pea-me ladudesse suuremal hulgal kokku koguma, et siis külmetusruumidega varustatud laevadega korruga suuremad partiid välja vedada, sest iga laevaga kaupa välja saata ei saa, iseäranis suvisel soojal ajal – kestab ju reis Inglismaale mitte 3 vaid 13 päeva. Tihedat ühendust niisuguste laevadega pidada, mis külmetusruumidega varustatud, ei ole seni veel korda läinud. Peale puhttehniliste paremuste räägib kaaluvamalt Saksa võituru heaks hulga odavam transport – ühel pool on 3 päevane vedu, teisel pool – 13 päevane vedu.

Või vedu inglise turule on püti (netto 50,8 klgr. brutto 57,5 klgr.) pealt üle 5 shillingi kallim kui Saksamaale. Või väljaveoga inglise turule kaotame ka umbes 10 päeva rahaprotsendi, kuna müüme ju võid alati cif väljamaa sadam ja meie üldise väljaveo või kvantumi juures teeks see kaunikesse summa välja.

Nagu sellest näha, pakub Saksa turg meile või veo suhtes nii tehnilisi kui ka suuremaid majanduslisi kasusid, mis ka loomulik, kuna Saksamaa meile palju lähem ja ühendus palju tihedam. Seega ei võiks veoparemuste ja veokulude suhtes teist arvamist olla.

Omaette küsimus on, kas kindlustab Saksa turg meie võile tulevikus alalist eksportit?

Lähemalt jälgides Saksamaa või sissevedu enne sõda, näeme, et Saksamaa alaliselt võid sisse vedanud on. Aastane või sissevedu tõusis enne sõda ümmarguselt ühe miljoni püti (51.000 tonni) peale. Suuremad varustajad olid Venemaa ja Hollandi, kuna Daani oma või siis peaaegu täiesti inglise turule juhtis. Peale sõja on Saksa enda või produktioon tuntavalt langenud, mitte niipalju põllumajanduse enda pärast vaid tähtsamal määral põhjapoolse Schlesvig-Hollsteini Daanimaa külge liitumisega ja osa Pommerni ja Idapreisimaa (praegused Poola koridori maa-alad) eraldamise tõttu. Enne sõda olid need maakonnad Saksamaal tähtsamateks kohtadeks kus võid produtseeriti ja praegu täidab nende aset eksportvõi. Ei peaks kahtlust olema, et Saksamaa, kui ta juba enne sõda võid nii suurel määral impordeeris, nüüd peale sõja veel suuremal hulgal seda tege-

ma on sunnitud. Niipea kui Saksa majanduseline elu ja mark stabiliseerusid, hakkas ka Euroopa suurematest võid produtseerivatest maadest võid Saksa turule valguma. Mitte üksi meie ei juhtinud võid Saksa turule, vaid palju suuremal määral tegid seda daanlased, nagu allpooltoodud tabelist näha võime.

Daani või väljavedu riikide järele:

	Üldine välja-vedu	Inglism.	Saksam.	Schveitsi
1913. a.	91.000 tn.	82.500 tn.	1.570 tn.	223 tn.
1923. "	112.000 "	92.000 "	1.500 "	4.100 "
1924. "	123.000 "	86.000 "	25.700 "	5.000 "
1925. 1/1-4/IX	86.000 "	58.000 "	23.000 "	3.000 "

Selle peale vaatamata, et daanlastel Inglismaal kindel võiturg on, leidsid nad kasulikuma olevat nüüd peale sõja ühe veerandi omast võist Keskeuroopa juhtida, sellest Saksamaale üksi 25.700 tonni, kuna enne sõda tähtsusega osa Daani võist Saksamaale läks. 1925. a. 8 kuu sees on aga Saksamaale protsentuaalselt veel rohkem välja veetud kui eelmisel aastal. Või väljaveo suurenemine Daanist Saksamaale on sündinud tugevalt inglise arvel.

Missugust teed meie või väljavedu käinud on, näitab järgmine tabel:

Eesti või väljavedu riikide järele.

	Üldine väljavedu	Inglism.	Saksam.	Rootsi.
1922. a.	1032,7 tn.	268,0 tn.	—	600 tn. + 143 t. Daani.
1923. "	2331,9 "	696,1 "	—	1400 "
1924. "	3498,6 "	675,9 "	2.500,0 tn.	178 "
1925. 1/1-1/X	4919,3 "	1006,3 "	3897,6 "	—

Sellest näeme, et samasugused järsud muutused võiturgude suhtes mis Daanis aset leidsid, ka meil olid. Sellest hoolimata kasvab meie või väljavedu ka Inglismaale.

Kas meie oleme sellega vea teinud, kui head konjunktuuri kasutades ka oma või Saksamaale saadame! Meie arvates mitte. Ei ole ju meil midagi kaotada, sest inglise turgu kui niisugust meie või jaoks veel ei olnud. Või noteerimine inglise kaubabörsel ei tähenda kaugeltki veel mitte kindlat turgu. Inglismaalt asume aga palju kaugemal kui Daani ja seda enam on see mõistetav, et meie või Saksa turule voolas.

Mitte üksi Eestis ja Daanis, vaid ka Lätis näeme võiturgude suhtes samasugust muutust.

Läti või väljavedu riikide järele.

	Üldine väljavedu	Inglism.	Saksam.	Daani
1922. a.	955,3 tn.	716,9 tn.	8,9 tn.	200,9 tn.
1923. "	2902,5 "	2025,6 "	54,7 "	666,5 "
1924. "	3667,3 "	—	—	—
1925. 1/1-1/IX	4400,0 "	761,0 "	3028,5 "	283,5 "
			Poola	239,5 tn.

1924. aasta kohta puuduvad kahjuks täpsed andmed või väljaveo kohta riikide järele, kuid väljavedu Saksamaale on 1924. aastal 2500 tonni ümber olnud.

Kui veel 1922. ja 1923. a. peaaegu kõik Läti või inglise turule läks ja 1923. a. isegi niisugusel hulgal, missugust meie Inglismaale veel välja vedanud ei ole, siis muutub pilt ümberpöörduks 1924. ja 1925. aastal. Inglismaale väljaveetav võihulk jääb tähtsusetaks selle peale vaatamata, et Lätil Inglismaal parem turg näikse olevat, ja suurem osa produktioonist valgub Saksa turule.

Ei peaks põhjust olema enda üle pahandada, kuna näeme selgelt, et kõik võid produtseerivad maad, peale Saksamaa majanduselu stabiliseerumist, enda käed sealse müügituru järele välja sirutavad ja seal oma müügivõimalusi kindlustada katsuvad. Miks ei peaks meie seda tegema?

Suur või sissevedu on Saksa valitsuse tähelepanu enda peale tõmmanud. Importvõi ähvardas Saksa oma või valmistuse täitsa ära lammata. Preisi põllumajanduse ringkondade pealekäimisel määrati sisseveovõi peale tolli 22 s. marka 100 klgr. pealt. Missugune mõju sellel tollil tulevikus on, on omaette küsimus. Praegu aga võiks küll tähendada, et tolli sisseadmine meie või-eksporti mingisugust olulisemat muudatust ei too. Või hinnad on Saksamaal vastavalt tõusnud, kuid kaugeltki mitte jälle nii kõrgele, et sellega võimaldatud oleks Saksa enda võiproduktiooni suur tõus.

Teine küsimus on kui meie oma või-eksportiga ka mingisugusi poliitilisi „kalkulatsioonide“ siduda tahame. Sel korral oleks aga ainsamaks halvaks abinõuks preemiate süsteem. Et oma võid inglise turule juhtida, võiks riik iga inglismaale mineva või püti pealt 6-7 shillingit preemiat maksta ja siis ongi meil see „õige“ rada käes, millest mõnelt poolt hääled kuuldavale on tulnud. Niisugune kunstlik ekspordi juhtimine läheb aga liiga kulukaks ja veel palju enam — ta ei täida oma otstarvet. Inglise on selleks liig hää ja tark kaupmees, et meie, ja mitte üksi meie vaid ka tema alalise varustaja — Daani — müügituru muudatustest mitte aru saada. Ka tema viib kauba sinna, kus ta kõige paremat hinda saab, ehk vähemalt tulevikus loodab saada, kuid temal on need kapitalid käepärast mis võimaldavad temale tulevaste „kõrgete“ hindade saamiseks esialgu „madalate“ hindadega pinda valmistada. Meil puuduvad need kapitalid ja peame sellepärast oma kauba ainult sinna müüma kust kõige suuremat kasu saame.

Arvamine, nagu kannataks võituru muudatuste pärast meie hää sõbralik vahetõrge Inglismaaga, on enam kui koomiline. Need paar-kolmtuhat tonni võid ja veel vähem see Inglise võikaupmees, kes meie võid ostab ei määra veel meie vahetõrge Inglismaaga ega tema poliitikat meie vastu.

Samas asjas kirjutab H. v. Schulman:

1923. a. ostis Saksamaa 2,5% kogu Eestist väljaveetud võist, 1924. aastal tõusis see osa Saksa marga stabiliseerimise ja rahva ostujõu tõusmise tõttu 71,3% peale, kuna esimesel 9 kuul 1925. a. esialgse kokkuvõtte järele Saksamaale läks juba 82% kogu meie või väljaveost.

Nagu näha, võib Saksamaa tähtsuses meie või väljaveos järsku tõusu tähele panna, missugune nähtus teatavates ringkondades rahulolematuse esile kutsus. Seletatakse nimelt, et head konjunktuuri Saksamaal tuleb ajutiseks nähtuseks pidada, kuna kaotades Inglise turu, kus Eesti või ajajooksul suutis omale hea nime luua, meie kaotame kindla müügivõimaluse. Pidades Saksamaa turgu mitte küllalt kindlaks, soovitatakse meie võiekportööridele kaupa Inglismaale saata, olgugi, et hinnad seal madalamad on kui Saksamaal.

Nendest seletustest ei või vaikides mõõda minna, kuna nõuandjad nähtavasti mitte küllalt meie või väljaveo võimalustest informeeritud ei ole. Kaubanduslikes läbikäimises valitseb teatavasti aksioom, et kaup voolab ikka sinna, kus tema eest kõige kõrgemat hinda maksetakse, ja sellepärast on loomulik, et meie eksportöörid võid Saksamaale müüvad, kus hinnad kõrgemad on kui mujal. Tõsi on küll, et või hindade kõrgus Saksamaal on tingitud peaaesjalikult seal valitsevast elukallidusest, mis võiks arvamist esile kutsuda, et üldise elukalliduse langemisega ka Saksamaa võiturg võiks kaotada oma tähtsuse. Raske seisukord Saksamaa põllumajanduses sundis valitsust inõnesuguste põllumajandusliste saaduste peale kõrgemaid tollisid maksma panema, muu seas ka või peale, mille toll 1. oktoobrist alates tõsteti 20 Rmk dz pealt 22,50 Rmk peale. Esialgu arvasid Soome, Läti ja Eesti võiekportöörid, et või tolli tõstmine peaks takistama või väljavedu Saksamaale, kuid nüüd selgub, et võrdlemisi väikene tõstmine annab ennast tunda Saksamaal ainult või hinna tõusus umbes samas

ulatuses. Resultaat on, et Saksamaa põllumehed saavad oma või eest kõrgemat hinda ja et meie eksportöörid, makstes kõrgemat tolli, saavad selle vahe kõrgemast hinnast tagasi. Tollikõrgendamise mõju pehmenes peale selle raudtee tariifi alandamisega võiveo pealt 10% võrra. On kindel, et Saksamaa võitoogang ei ole nii suur ja ei või ka nii suureks kasvada, et omamaa tarvitud tähta, ja sellepärast võib julgesti Saksamaa peale kui kindla turu peale meie võile vaadata. Olgugi, et aeg võib teatavat muutust turutingimistes kaasa tuua, võib ikkagi arvata, et Saksamaa kui Eesti võioostja tähtsus selle all ei kannata.

Selle arvamise põhjused on mitmesugused.

Kõigepealt tuleb asjaolu, et meie võiekport Saksamaale sihitul on, loomulikult pidada, ja nimelt tema geograafilise läheduse ja soodsate transporttingimiste (korralik ja tihe ühendus Stettiniga) tõttu, mis kaitseb võid halvenemise eest.

Võrreldas või ekspordi tingimisi Saksamaale ja Inglismaale, rääkivad esimeste kasuks veel järgmised asjaolud. Meie või ei ole oma headuse poolest näit. Daani või kõrgusele jõudnud, mis näitab hindade võrdlus Saksamaa turul septembrikuu lõpul: Daani või maksis 224–235, Rootsi või 218, Eesti ja Soome või 210 ja Läti või 197–204 Rmk 100 klgr. eest. Inglise nõudmised või kvaliteedi suhtes on teatavasti väga kõrged, kusjuures halvemate sortide järele nõudmine seal pea täiesti puudub. Muidugi võiks meie võid sorteerida, ja kõige paremat sorti Inglismaale saata, kuid Saksamaa ostjad ei või sellega nõus olla, et nende ainult halvemad sordid saadetakse: võttes vastu ka 2 sordi võid, teevad nad ikkagi seda tingimisel, et nendele ka paremat võid müüdaks.

Terves küsimuses etendab suurt osa ka rahaline külg. või müümine Saksamaale ja raha kättesaamine kestab harilikult 9–10 päeva, kuna kauba realiseerimine Inglismaal võtab kõige vähemalt 3 nädalat, sellega kaks korda rohkem kui Saksamaal. Võid Inglismaale välja vedades, oleks Eesti või väljavedajatel tarvis kaks korda rohkem tegevuskapitali, kui Saksamaale väljavedamise korral – läbikäik aga jääks ühesuguseks. Mis see meie kitsastes rahaoludes tähendab, on selge.

Kõiki neid asjaolusid silmas pidades, peab otsusele jõudma, et praeguste tingimiste juures, millesse ka tulevik suuremaid muudatusi tuua ei või, asjatu on meie eks-

portööre sundida võid Inglismaale vedama. Just vastupidi, — tuleks hoolt kanda selle eest, et võimuumise tingimisi Saksamaale igatepidi soodustada. Eeskätt tuleks või headust tõsta, ja sellega Saksamaal Eesti võile hea nimi luua. Teiseks tuleks aga tõsiselt kaalumisele võtta kaubalepingu sõlmimise küsimus Saksamaaga, kes praegu meie kaubandusbilansis sisseveos kui ka väljaveos esimesel kohal seisab. Mõne aasta eest, kui meie väljavedu Saksamaale pea täiesti puudus, ei olnud meil põhjust Saksamaale soodustusi pakkuda, kuid nüüd, iseäranis peale uue, kõrgentatud tollitariifi maksmapanemist Saksamaal, võiksime vastastikuste soodustuste andmisega nii mõndagi võita, mis iseäranis meie väljaveokaubanduse kasvamisele tuntavalt kaasa aitaks.

Tänavune viljasaak põhjapoolsel ja saagilootused lõunapoolsel maakeral.

(Stat. keskbüroo kokkuvõtte.)

Rooma Rahvusvahelise Põllumajandusliku Instituudi viimase oktoobrikuu ülevaate äärele näitavad kõik andmed haruldast saagirohkust põhjapoolsel maakeral võrreldes eelmise aastaga. Viimasega võrreldes on kõige väiksem kaerasaagi ülekaal (5%) ja kõige suurem rukkisaagi ülekaal (39%). Ka 1923. a. võrreldes on tänavune saak hea.

Saak miljonites kvintalites.

Vili ja maa	1925	1924	1923	5. a. keskm. 1909—13
1. Nisu.				
Euroopa (23 riiki) . . .	357,6	279,7	333,1	360,6
Kanada ja Ühisriigid. . .	296,4	308,8	346,1	241,5
Aasia (5 riiki)	100,2	109,0	111,6	104,5
Aafrika (4 riiki)	29,4	23,2	29,1	25,6
Kokku	783,6	720,7	819,9	732,2
Venemaa	180,0	104,0	—	186,0
Üldse (35 riiki)	963,6	824,7	—	918,2
2. Rukis.				
Euroopa (21 riiki)	226,9	155,9	199,2	239,8
Kanada ja Ühisriigid.	17,2	19,6	21,9	9,7
Kokku	244,1	175,5	221,1	249,5
Venemaa	208,3	175,8	—	187,0
Üldse (24 riiki)	452,4	351,3	—	436,5

3. Oder.				
Euroopa (23 riiki)	130,6	115,2	135,2	144,4
Kanada ja Ühisriigid.	73,7	60,2	59,8	50,1
Aasia (4 riiki)	27,1	24,9	23,3	25,5
Aafrika (4 riiki)	22,2	18,6	22,5	21,3
Kokku	253,6	218,9	240,8	241,3
Venemaa	59,8	38,1	—	84,6
Üldse (34 riiki)	313,4	257,0	—	325,9
4. Kaer.				
Euroopa (22 riiki)	224,7	205,7	232,3	251,8
Kanada ja Ühisriigid.	292,8	286,4	276,4	220,2
Aafrika (3 riiki)	3,0	1,7	3,3	2,6
Kokku	520,5	493,8	512,1	474,6
Venemaa	101,9	73,9	—	130,1
Üldse (28 riiki)	622,4	567,7	—	604,7

1924, 1923 ja 5 sõjaeelsete keskmiste saakide %₀-des on 1925. a. saak järgmine.

	1924	1923	5. a. keskm. 1909—1913.
	%	%	%
Nisu } ilma Venemaata	108,7	95,6	107,0
	ühes Venemaaga	116,8	—
Rukis } ilma Venemaata	139,0	110,4	97,8
	ühes Venemaaga	128,8	—
Oder } ilma Venemaata	115,9	105,3	105,1
	ühes Venemaaga	122,0	—
Kaer } ilma Venemaata	105,4	101,6	109,7
	ühes Venemaaga	109,6	—

Mis puutub nisusaagi 5%₀-lisse vähenemisse, siis on see tingitud asjaolust, et 1923. a. oli haruldaset hea nisusaak kõigis maakera osades, ning nisu külvipind oli ligi 800.000 ha võrra 1925 a. külvipinnast suurem. Eelsõjaegse perioodiga võrreldes näitab suurem osa andmeid tuntavat paranemist. Erikohal asub rukkisaak, mis peaaesjalikult seletatav rukki külvipinna vähenemisega Saksamaal, rukkisaak on tuntavalt alla 1909—1913 aastate perioodi. Venemaa kohta käivaid andmeid oli võimalik kasutada ainult osalt; 1923 a. kohta puuduvad andmed, 1925. a. saak on arvatud augustikuu saagilootuste järele, kuid pärast järgnesid kaotused halva ilmastiku tõttu, saagi vähenemine on arvatud ligi 34 miljoni kvintali suuruses kokku kõikide viljade kohta. Andmed, mis on saadud Lõunapoolkera kohta, väärivad suuremat tähelepanu. Argentiina saagilootused on head, ning nisu külvipind

on seal kasvanud, võrreldes 1924. a. 500.000 ha võrra. Selle vastu on nisu külvipind natuke vähenenud Austraalias, kus septembris tunti suurt vihmapuudust ja kus viimaste teadete järele põllud kannatavad üleliigse kiu- vuse all.

Kartul. Teateid saatnud riikides on kar- tuli saak umbes 150 miljoni kvintali eelmise aasta saagist suurem.

Kartuli toodang miljonites kvin- talites.

	1925	1924	1923	5. a. keskm. 1909—1913.
Euroopa (16 riiki)	536,6	484,0	472,3	470,7
Kanada ja Ühisr.	112,4	149,5	138,4	118,6
Kokku	649,0	633,5	610,9	589,3
Venemaa	442,8	308,4	—	202,0
Üldse (19 riiki)	1.091,8	941,9	—	791,3

Seni saadud andmed käivad riikide kohta, kes 1924. aastal andsid 55%^o. Põhjapoolkera kartuli kogusaagist. Puuduvate andmete hulgas on kõigetähtsamad Saksamaa ja Prantsusmaa kohta käivad andmed, kelle

aastatoodang on 400–500 miljoni kvintali ümber.

1925. a. kartulisaak %^o-des.

	1924	1925	5. a. keskm. 1909—1913.
	%	%	%
Euroopa	110,9	113,6	114,0
Kanada ja Ühisriig.	75,2	81,2	94,8
Kokku	102,5	106,2	110,1
Venemaa	143,6	—	219,2
Üldse	115,9	—	138,0

Kuigi toodud andmed näitavad ainult vähe rohkem kui poole kogusaagist Eu- roopas, võib nende põhjal siiski ennustada kaunis head saaki, iseäranis, kui silmas pi- dada, et neis riikides, kelle saagi kohta and- med veel puuduvad, kultuuri seisukord hea oli. Mugalate headus paistab käesoleval aastal parem olema kui eelmisel. Selle vastu on kartuli saak Ameerikas õieti kehv, üks kehvematest, mis senini on registreeritud.

Linasaagi kohta pole veel võimalik üle- vaadet anda, sest puuduvad andmed suu- rema linakasvataja riigi – Venemaa kohta.

Kroonika.

Eesti.

(Väljavõtted ajalehtedest.)

Tubakatolli töstmine. Riigi 1926. a. eelarve kokkuseadmisel tuli kaalumisele tude suurendamise põimalus tubakatollide töstmise näol. Seni võeti tol- limaksu tubaka lehtede ja varte pealt 1,31 kuldfranki kilo pealt. Uutes määrades nähti ette tolli varte pealt, millest tehakse odavat paberossi ja tubakat, 1,5 kuldfranki ja lehtede pealt vartega või ilma 3 kuld- franki kilolt. Ettepanek kiideti Riigikogu rahaasjan- duse komisjoni poolt vastuvõetuks ning pandi 9. skp. valitsuse otsusega 6. skp. telegraafi teel maksma.

Kaubandus-tõõstuskoja üldkoosolekul. 9. skp. valiti koja nõukokku: pankade poolt – Koppel ja Veber; suurkaupmeeste poolt – Luksepp ja Schnei- der; väikekaupmeestelt – J. Karu ja M. Reinthal; suurtoõsturitelt Sakk ja Forsman; väiketõõsturitelt – Rekand ja Lemming; laevnikkudelt – Neuhaus ja Maanidi. Nõukogu esimeheks valiti K. Päts ja abiks E. Sakk. Koja juhatajaks valiti J. Puhk. Juhatuse liikmeteks: E. Rosenvald, Virkhaus, J. Peterson ja Kolts. Esimene neist jäi abiesimeheks. Revisjoni komisjoni valiti: Rütli, Virro, Kruusimägi ja Varik.

K.-i.-koja nõukogu poolt on koja juurde moodu- tatud järgmised alalised komisjonid, millede koossets lärgmine:

Eelarve komisjon: A. Kuben, R. Berendsen, G. Vatsel, K. Mauritz, J. Rebane, O. Amberg.

Majandus-poliitiline komisjon: G. Ves- tel, R. Tofer, F. Lätte, E. Forsmann, K. Mikita, O. Amberg.

Sotsiaal-poliitiline komisjon: M. Veber, J. Janson, J. Pajo, K. Mauritz, V. Kesker, J. Teng. Juriidiline komisjon: J. Tannebaum, H. Gutkin, J. Kops, J. Parik, Jaan Zimmermann, J. Loosberg.

Väliskaubanduse komisjon: A. Kurruk, J. Rumberg, J. Pommer, M. Luther, A. Pääsuke, O. Treilmann.

Arhiivi, raamatukogu ja ajakirja ko- misjon: G. Vildt, A. Keisermann, A. Kung, F. Virro, Eduard Zimmermann.

Teede komisjon: A. Hartmann, V. Prii, F. Kütt- mann, E. Sakk, A. Palm, E. Rosenvald.

Eesti-Läti majanduslepingus ettenähtud tollide üht- lustamise komisjoni valiti M. Luther (suurtõõstur) ja Reinhold Tofer (suurkaupmees).

Koja juhatus poolt on koja kantselei direk- toriks kutsutud praegune kaubandus-tõõstusministri abi hra M. Hurt, kes ka põhimõtteliku nõusoleku selleks on annud.

Koja juhatus on riigikogu juhatus ees palvet avaldanud, et kõik seaduseelnõud, mis puutuvad kaubanduse, tõõstuse, panga ja kinnitussajanduse ja laevanduse huvidesse, kojale seisukoha võtmiseks ja arvamise avaldamiseks saadetak.

Nõuk. Vene tellimine Balti puuvilla fabri- kult. 11. skp. kirjutati alla S. S. S. R. kaubandus- lise esituse ja Balti puuvillavabriku vahel leping, mille järele Vene ostab puuvillavabrikult tekstiilitõõ- fust saadusi 105.000 nistr. väärtuses, nimelt 72.000 naela eest puuvilla lõnga ja 33.000 naela eest pleeki- mata puuvillariiet. Lõngad peab vabrik üle andma 9 kuu ja riide 4 kuu jooksul.

Harju Panga panitide realiseerimine. 11. skp. olid teist korda enampakkumisel Eesti Panga käes olevad Harju pangalt panitide näol saadud rida ettevõtete aktsiaid. Teatavasti müüdi esimesel oksjonil ainult „Eesti Lloyd“ aktsiad viiekordse hinnaga. Teadaande järele olid seekord müügil 1609 „Ilmarise“ aktsiat 1.000. mk., 397 „Tallinna Laevähiuse“ aktsiat 1.250 mk., 1062 „EKO“ aktsiat 1.500 mk., 4612 „Massoprodukt“ aktsiat 1.250 mk., 500 „Viru“ aktsiat 1.500 mk., 3.000 „Tartu“ pärmivabriku aktsiat 1.000 mk. ja 100 „Silva“ aktsiat 1.000 mk. Viimased omandas A/s „Silva“ ise makstes 1.100 tküsti. Teised aktsiad ei leidnud ostjaid.

Ulila elektrijaama omandamisest. Kuna Tartu linnaga Ulila elektrijaama müümise asjus veel kaupa pole saadud, siis on päevakorrale kerkinud teine võimalus: võtta Ulila elektrijaam Eesti Panga ehk riigi turbaõõstuse kätte. Tartu linnavalitsusele pakutakse siis valmis voolu odava hinnaga soodsatel tingimistel müüa.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaale.

Oktoobrikuu jooksul on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

188 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, 1 platvorm autoga, 1 vagun tallanahka, 2 vagunit majakraami ja 1 vagun segakaupa.

Kokku nõukogude Venemaale oktoobrikuu jooksul saadetud 193 vagunit mitmesuguseid kaupu, 4 vagunit viljakaitse luuke (raudtee oma laadimise materjal) ja 318 saadetust багаash-kaupu, kaal 11,195 klgr.

2. Transiitkaupu.

1 vagun muusikariistu.

Sama kuu jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

130 vagunit rukkid, 48 vagunit päevalille seemneid, 7 vagunit nisukilli, 6 vagunit tatrafangu, 44 vagunit 2155 elusseaga (a/s „Külmetusele“), 2 vagunit nisu, 13 tsisterni naftat, 1 vagun sinepiit, 15 vagunit kaeru, 3 vagunit takke, 3 tsisterni masuli, 6 vagunit linu, 3 vagunit 1500 elushanega (a/s „Külmetusele“), 10 vagunit loomatoidu-kooke, 6 jäävagunit värsket kalaga ja 1 vagun kalise.

Kokku nõukogude Venemaalt oktoobrikuul Eestisse tulnud 298 vagunit mitmesuguseid kaupu, 85 saadetust багаash-kaupu, kaal 3119 klgr. ja 16 suure kiiruse kaubasaadetust, kaal 1341 klgr.

1.–7. novembrini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

53 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 695,1 tonni; 1 vagun tallanahka, kaal 6,4 tonni; 1 vagun pruugitud majakraami, kaal 348 klgr. ja 2 vagunit segakaupa, kaal 395,5 klgr.

Kokku nõukogude Venemaale saadetud 57 vagunit eksportkaupu, 1 vagun viljakaitse luuke (raudtee oma laadimise materjal) ja 84 saadetust багаash-kaupu, kaal 2818,1 klgr.

2. Transiitkaupu.

11 vagunit heeringaid, kaal 166,1 tonni.

Ühes eksportkaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 68 vagunit mitmesuguseid kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu tulnud: 6 vagunit rukkid, kaal 98,6 tonni; 2 tsisterni naftat, kaal 24,3 tonni; 1 vagun naftat, kaal 15,0 tonni; 7 vagunit 329 elusseaga (a/s „Külmetusele“), 1 tsistern naftat, kaal 10,7 tonni; 9 vagunit päevalille seemneid, kaal 108,7 tonni ja 2 vagunit 1000 elushanega (a/s „Külmetusele“).

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 28 vagunit kaupu, 9 saadetust багаash-kaupu, kaal 209,0 klgr. ja 1 suure kiiruse kaubasaadetust, kaal 14 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

1.–7. novembrini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

2 vagunit Aseri tsementi, kaal 32,9 tonni; 14 platvormi kuuse- ja männa-plankudega, kaal 219,7 tonni; 2 vagunit linaseemet, kaal 33,2 tonni; 4 vagunit segakaupa, kaal 5,8 tonni; 2 platvormi raudvõlviga, kaal 8,8 tonni; 1 vagun 8 hobusega; 3 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 1085,1 klgr. ja 1 jäävagun värsket liha, kaal 9,8 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

4 vagunit suhkrut, kaal 68,5 tonni; 4 tsisterni petrooleumi, kaal 43,1 tonni; 7 vagunit heeringaid, kaal 100,7 tonni; 1 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 333 klgr.; 1 vagun tooreid nahku, kaal 2,5 tonni ja 5 vagunit segakaupa, kaal 10,2 tonni.

Ametlikud teated kaubandusloostusministeeriumilt.

Eesti.

Nõõritõõstus. Eestil on tooresaine mitmesuguste nõõride valmistamiseks. Suuremate ettevõtetenä sellel alal on Pärnu Linatõõstuse Aktiiva Selts, Pärnus, Rääma tän. 37 ja A/s. Tallinna Kõievabrik, Tallinnas, Kopli tän. 19.

Pärnu Linatõõstuse a/s. valmistab mitmesuguseid nõõre sidumiseks, kalapüünisteks jne. kõige peenematest kuni 16 m/m. Jämeduseni, peaaesjalikult kanepist ja linast (peale selle keitab tehas linast ja kanepist lõnga). Tehas võib aastas valmistada 40–50.000 puuda nõõrikaupu. Hindadest on näha, et need märksa madalamad on välisuru hindadest. Praegu ei tööta tehas täie jõuga, kuna tarvilisel määral tellimisi ei ole; suurem osa produktioonist läheb siseturule ning tõrjub mifmel, erialal järjest väljamaa kaupu tagasi. Ekspordi laiemale võimaluste otsimiseks on organiseerimine käsil. Tehasel on väga nõõgusd proovide kollektiividest ja nõõridest, väljamaa ostjatele esitamiseks.

A/s. Tallinna Kõievabrik valmistab peaaesjalikult jämedamaid kõõtekaupu 1/2–6 tolli jämeduseni. Eksporteerida võiks vabrik Vene kanepist kõõtekaupu, mis hinna poolest küll väljamaal India kanepist valmistatud kaubast kallim, kuid kvaliteedi poolest, nagu vabrik seletab, väljamaa kõõtest märksa parem on. Eksporteerida võib tehas kuni 500 puuda nõõrikaupu kuus. — Tehase üldine toodang aastas on 25.000 puuda kõõtekaupu.

Eesti nõõrikaup väärib kahtlemata väljamaa tähelepanu, eriti mis puutub erilistesse kalapüünisteks tarvitavatesse nõõridesse ja niifidesse, kuna asjatundjate ütelse järele kanepist valmistatud nõõridest püünised enam vastupidavad olevat kui puuvillast valmistatud püünised. Sellepärast oleks soovida väljamaa selle kauba tarvitajaid (võrgutehaseid, nõõride suurmüügi ärisid jne.) võimaluse korral informeerida.

Tähelepanuväärt on mitmesugased impregneeritud ja poleeritud köied, nõõrid ja sidumisabinõud.

Peale eelpool nimetatud nõõritehaste on Eestis rohkesti vähemaid nõõritehaseid, kes ka solifseid kaupu valmistavad. See Eesti majandusega orgaaniliselt seotud tööstusharu on üsna arenemisvõimeline, sellepärast väga huvitatud väljamaal laiemal turu leidmisest.

Soome.

Kalakaubandus 1924. a. Väljavaated Eesti kalatööstusele. Amelise tollistatistika andmetel kujunes Soome kala välja- ja sissevedu 1923.-1924. a. järgmiselt:

	Soome veeli sisse:		1923. a.	
	1924. a.		1923. a.	
Värsket kala	152.829 kg.	Smk. 668.494: -	84.212 kg.	Smk. 376.067: -
Soolatud	7.681.060 "	" 24.568.411: -	6.796.550 "	" 15.814.621: -
Kuivata-				
itud.	390.901 "	" 2.992.675: -	430.435 "	" 3.079.261: -
Soomes viidi välja:				
Värsket kala	604.517 kg.	Smk. 6234.644: -	648.585 kg.	Smk. 7.247.922: -
Sellesil-	50.580 "	" 1.328.126: -	106.948 "	" 2.377.126: -
he . . .				
Soolatud ja viit-				
situd	407.531 "	" 1.405.053: -	631.141 "	" 2.425.745: -
Sellesil-				
soola-				
silku	247.305 "	" 342.838: -	458.544 "	" 665.135: -
Lõhe . .	19.290 "	" 634.690: -	43.700 "	" 1.301.811: -

Läinud aasta oli kalapüügiks ebasoodne - see peegeldub ka Soome kala import-eksporti andmetes: vähenenud väljavedu ja kasvanud heeringate sissevedu: Tähtsama eksport-kala, silgu, väljavedu Eestisse vähenes umbes poole võrra, olles nim. aastast ainult 247 tuhat kilo (2.300 tünni). See vähenemine oli tingitud halvast kevad- ja suvepüügist, heast nõudmisest kodumaal ja madalatest hindadest Eesti turul. Võrdluseks võiks öelda, et normaalaastatel Soomes 3-4 milj. kilo silku välja veeti.

Lõhe nõudmine sisemaal on sedavõrd kasvanud, et halbadel aastatel nagu 1924., ekspordiks (peaasjalikult Rootsi) palju üle ei jää. Läinud aastal eksporteeritud lõhe hulk (70 tuhat kilo) on ligi kaks korda väiksem 1923. a. omast.

Käesoleva aasta 8 esimese kuu jooksul on sisse veetud: värsket kala 89.000 kg., heeringaid 1,8 milj. kg. ning välja viidud: värsket kala 559.000 kg. ja soolatud kala 122.000 kg., milles soolatud räimi 115.000 kg.

Eestil, kes oma eluskala Saksamaale ja Rootsi veab, peaks võimalust olema Soome turul võistelda, kuna seal kala väga kallid; näiluseks maksavad

väikemüügil Helsingis: sulisetatud angerjad 60-80 Smk., värsked lõhe 20-30 Smk. ja värsked räimed Smk. 5: - pro kilo.

Mis puutub konservitööstusse Soomes, olgu tähendatud, et Soomes on 12 väikest kalakonservitehast. Nende toodang on võrdlemisi väikene, ja rahuldavad ainult siseturu tarvidust. Huvitav on tähele panna, et need tehased ostavad Norrast ja Islandist rohkesti soolatud heeringaid ja töötavad need timber konservideks, mis hästi ostjaid leiavad.

Vene.

SSSR'i tollitariifi revideerimine. Nõukogude-Venes praegu maksev tollitariif seati kokku 1922.-23. a., kui maa tööstus paranema hakkas ka tollikaitsel vajad. Selle töötü karakteriseerib ka see joon praegust tollitariifi, kus peale selle ka suurel hulgal sisseveokeelidusid leidub

Nüüd arvatakse aja tulnud olevat tollitariifi põhjalikult läbi vaadata; väliskaubanduse komisariaadi tollitariifikomitee on juba väljaveotollid revideerinud ja oma töö komisсарide nõukogule kinnitamiseks ette pannud. Praegu on sisseveotollide läbivaatamine käsil.

Eliteadete järele kavatsetakse tuntaval määral alandada seemnete, põllutöömashinate, õpovahendite, koolitarbete, tee, kohvi, kakao sisseveotollisid. Niisama kavatsetakse õredalt elatud maakohtade arendamiseks, nagu Muurmanni rand ja Kauge-Ida rand, teha erilisi tollialandusi sisseveetud kaupadele. Mis puutub n. n. luksuskaupeadesse, nagu siid, lõhnaõli ja ehtesjad, kavatsetakse nende tollisid veel tõsta.

Väljaveo arendamiseks soovib tariifikomitee põllumajandustoodete väljaveotollisid suuresti alandada, mõnel juhusel need isegi kaotada. Väljaveotollid tuleksid tariifikomitee arvates ainult sarnaste kaupade jaoks alles jätta, millele väljavalgumine maailm Vene tööstusele kahjulik oleks.

Poola.

Kriis Poola tekstiilitööstuses. Lodzi ringkonnas võetakse ikka suuremal määral toodangu piiramist ette, niisama kaatstrofaalne on Bjelostoki tekstiilitööstuse seisukord: 173-st tekstiilvabrikust töötab ainult 12 normaalselt. Mitmed firmad algavad tööd ainult suurema tellimise saamisel, selle lõpetamise järele seisab töö jälle. Mitmed ettevõtted on Rumeeniasse üle kolunud, selle järele, kui suurte tollide töötü sissevedu sinna võimatumaks muutus. Bjelostis tööstusringkonnas selle vastu on seisukord märksa parem, kuna sealsete ajakohasemate sisseveadete töötü võimalik on väljamaa turgudega suhteid üleval pidades. Selle peale vaatamata on siingi toodangut piiratud ja töötatakse suuremalt osalt ladusse. Tuleviku väljavaated on õige ebasoodsad.

Saksa.

Majanduslised teated. Uue tollimäärna jõustumine 1. oktoobril viis vähinnad ebaloosulikul kõrgele, kuid õige pea järgnes võrdlemisi järsk hindade langemine. Eesti võid, millest oktoobri esimesel kolmandikul kuni 2.50 Rmk. S. naelast nõuti ja saadi, pakuti oktoobri lõpul paiguti ebaloosulikul madala hinnaga 1.95 Rmk. S. naelast; ning noteerimise juures tähendati, et või kvaliteet täit usaldust e teeni. Nähtavasti olid siin ärid võid hindade tõusu ootel kauemat aega ladus hoidnud ning, et tõusule ootamata langemine järgnes, oldi sunnitud tagavara-dest rutem lahti saama. Seismise töötü oli või ka oma väärtusest kaotanud.

Prægu on furg uuesti kindlam. 3. nov. noteeriti Eesfi võid 2,17—2,19 Rm.k S. nael, ning kvaliteediga ollakse rahul.

Läti oma 2,14—2,16
Rootsi „ 2,18—2,20
Daani „ 2,30.

Hindades oodatakse püsivat seisu ning isegi tõusu tendentsi.

Et Eesfi või Saksa üldsisseveo juures tähtsa osa võimud, siis tuntakse ärringides suurt huvi Eesfi karjakasvatuse ning piimaasjanduse olude vastu ning eriajakirjad toovad tihti teateid sellelt alalt Eesfi kohta. „Butter und Fettwarenverkehr“ toob omas nr. 3. nov. 1925 esimesel kohal pikema kirjutuse Eesfi piimaasjanduse ning karjakasvatuse arenemise kohta nelja viimase aasta jooksul, lõpetades lausega, et Eesfi piimaasjanduse arenemine seisab kõige paremate väljavaadete ees.

Teated ettevõtete tegevusest.

Maksujõuetuks tunnistatud o/ü „Merkatori“ vannutatud hooldaja teatab, et 14. okt. s. a. kreditoride üldkoosolekul on valitud o/ü „Merkatori“ konkursvalitsus. Konkursvalitsuse asupaik Tallinnas, Uus t. 3, krt. 2.

Balti puuvilla keiramise- ja kudumisevabriku a/s. juhatus teatab, et kaubandus-tööstusministri loaga suurendatakse a/s. põhikapital kuni 24.000.000 margani, 102.400 uue (lill) väljaande aktsia väljaandmise teel.

Igal senisel aktsionäril (I ja II väljaande aktsiaomanikul) on eesõigus omandada iga eelmise väljaande aktsiale lisaks 4 aktsiat III väljaandest, väljalaske hinnaga 8 Mk. 233 mk. 25 p.

Maksutähtajad on: 14. novembril, 1. ja 19. det. 1925. a.

Tähtsamad enampakkumised.

Eesfi Panga Viljandi osakond, Viljandis, Lossi t. 19. 27. nov. s. a. kell 3 p. l. — 8102 I Pärnumaa Eesfi laevachituse ühisuse osatähte. Enampakkumine algab 2.430.600 mk.

Metsamaterjalide oksjonid.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

21. novembril s. a. kell 12 metsade peavalitsuses Toomkiriku pl. nr. 3: 1) Sagadi metskonna metsas 1925/26. a. talve jooksul valmistatavad umbes 33.000 ik. — 215.300 k.-j. tooreid okaspuu palke, 17 üksuses, alghindadega 17—25 mk. kantsjal ja 2) samas metskonnas metsas asuvad sekvestreeritud umbes 14.005 ik. — 90.869 k.-j. kuivi okaspuu palke, 6 üksuses, alghindadega 16—22,5 mrk. kantsjal.

23. novembril s. a. kell 12 Jäneda metskonna kaniseleis, „Uueveskil“, Aegviidu kaudu: 1) samas metskonnas metsas asuvad umbes 489 ik. — 6750 k.-j. okaspuu palke ja 20,5 k.-s. küttepuid, 4 üksuses, alghindadega palkidel 14 mrk. kantsjal ja küttepuid 2055 kuni 2100 mrk. kantsjald.

24. novembril s. a. kell 12 Surju metskonna kaniseleis, Pärnus, Riia län. nr. 14: 1) Laiksaare metskonnas metsas asuvad umbes 4546 ik. — 42.514 k.-j. okaspuu palke, 8 üksuses, alghindadega 18—22 mrk. kantsjal.

25. novembril s. a. kell 12 Audru metskonna kaniseleis, „Audru-Postepal“, Pärnu kaudu: 1) samas metskonnas metsas, teede ja sihtide ääres ning mere-

randades asuvad kokku 1044 ik. — 10 940 k.-j. okaspuu palke, 5 üksuses, alghindadega 18—31 mk. kantsjal.

26. novembril s. a. kell 12 Polli metskonna kaniseleis, „Polli-Lillis“, Halliste kaudu: 1) samas metskonnas metsas asuvad umbes 1482 ik. — 18.066 k.-j. okaspuu palke ja 42 k.-s. propse ning paberipuid, 32 üksuses, alghindadega 8—20,5 mrk. kantsjal ja 3000—4600 mrk. kantsjald.

27. novembril s. a. kell 12 Tartu metskonna kaniseleis, Tartus, W.-Põik län. nr. 3: 1) samas metskonnas Emajõe ääres „Ropka“ laduplatsil asuvad umbes 749 ik. — 7345 k.-j. okaspuu palke, alghindadega 27 mrk. kantsjal.

Kantsjalla mõõt „metsasjalla suuruses“.

Pakkumisest osavõtjatel tuleb enne pakkumise algust 10 prots. pakutava üksuse alghinnast pakkumise komisjonile kindlustuseks sisse maksta.

Lähemaid teateid müüdavate metsamaterjalide kohta saab eelpoolnimetatud metskondade metsatülematelt ja metsade peavalitsuse tööstusosakonnalt.

Tähtsamad vähempakkumised.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond (Tallinnas, Tehnika t. 16-a, tuba 18) — kinnisel — 20. nov. s. a. kell 10 homm. — 80 tonni pükside määrdeõli.

Sv. varustusvalitsus (Tallinnas, Pagari t. 1, tuba 19) — kirjalik — 17. nov. s. a. kell 11 — valmisnahku.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond — kinnisel — 26. novembr. s. a. kell 10 homm. — raudtraati — 151 pd. ja terastraati — 150 pd.

Uued aktsiaseltsid ja osühisused.

Kaubandus ja transport o/ü „Orko“. Tegevusala: Igasuguste kodu- ja väljamaa saadustega kauplemine Eestis ja väljamaal, oma ja komisjoni arvel. Peale selle võtab o/ü. oma peale nii sisekui väljamaa ettevõtete, kaubamajade ja äride esitust, kaubavedu korraldada maa- kui ka veeteedel ja selleks transport-abinõusid omandada ja kasutada. Asutajad: O. Reinhold, J. Terien ja A. Rahr. Põhikapital: Emk. 3.000.000, mis jagatud 60 osat. 8 Mk. 50.000.—

(R. T. nr. 169/170 — 1925. a.)

Uued seadused ja määrused.

Määrus tolli tagasimaksmise kohta väljamaale eksporteeritavate kodumaa karamellkompvekkide valmistamiseks äratarvitatud tooresainete eest. Eesfi tehas, kes käesoleva määruse järele hõlbustust kasutada soovib, peab oma saadusi (karamellkompvekke) väljamaale eksporteerides seda läbilaskvale tolliametile üldises, tolliseadustikus ettenähtud korras revideerimiseks üles andma ja sealjuures ülesandekirjas palvet avaldama, et temale saaduse valmistamiseks äratarvitatud tooresainete eest toll tagasi maksetaks. Iga kilogrammi eksporteeritud karamell-kompvekkide eest maksetakse tagasi 0,15 k.-fr. Eesfi markades, kursi järele, mida rahaminister tollimaksude võtmiseks kindlaks määranud ja mis tolli tagasimaksmise pöeval maksev on.

(„R. T.“ nr. 173/174—1925. a.)

Määrus tooresainete ja materjalide tollita sisseveo kohta eksporteeritavate kodumaa saaduste valmistamiseks. Käesoleva määrusega muudetakse määrused: paberisaaduste asjus — 31. det. 1924. a. nr. 3191 („R. T.“ nr. 3 — 1925. a.), tulefikude asjus — 14. jaan. 1925. a. nr. 2658 („R. T.“ nr. 5/6—1925. a.) ja elektritaskulampide asjus — 30. juun. 1925. a. nr. 1178 („R. T.“ nr. 113/114—1925. a.).

(„R. T.“ nr. 173/174—1925. a.)

Ärikalender.

19. novembril.

Eesti kaubandus-õõstusaktsiaseltsi V. D. Zimdin'i erakorraline peakoosolek kell 5 p. l. Tallinnas, Narva maantee nr. 27.

20. novembril.

Eestimaa õõstuse ja kaubanduse panga aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 6 p. l. Tallinnas, panga ruumes, S. Karja tän. 7.

Eesti turba ja mineraalide ümberõõtamise a/s. „Esturmin'i“ aktsionäride erakorraline peakoosolek kell 11. e. l. Eesti väliskaubanduse panga ruumides, Kinga t. nr. 1.

Isiklikud teated.

Maksujõuetused.

Tallinna-Haapsalu rahukogu määruse põhjal 9. okt. 1925. a. on Jüri Epner äri alal maksujõuetuks tunnistatud. (R. T. nr. 171/172 - 1925.)

Tallinna-Haapsalu rahukogu määruse põhjal 27. okt. s. a. on Lasar Brenjev ja määruse põhjal 3. nov. s. a. Albert Gutmann kaubanduslikult maksujõuetuks tunnistatud. (R. T. nr. 175/176-1925.)

Varanduse hoolekanne.

Gottlieb Lufkmann'i varandusele on hoolekanne määratud. (R. T. nr. 169/170 - 1925.)

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Paul Andrei p. Belousov ja Alma Andree t. Belousov, sünd. Alver; Jakob Mihkli p. Elstein ja Marie Jaagu t. Elstein, sünd. Mõrjak; Julius Johani p. Tragel ja Julie Jüri t. Tragel, sünd. Unojan, Adolf Kaari p. Malleus ja Adele Jüri t. Malleus, sünd. Kreebes, Alfred-Robert-Karl Otto p. Teichmann ja Alide-Amalie-Louise Karli t. Teichmann, sünd. Anzus; Daniel Karli p. Tolmusk ja Alma Reinu t. Tolmusk, sünd. Hansing; Gustav Anne p. Viijand ja Magda Jaani t. Viijand, sünd. Kaver; Johan Jaani p. Huik ja Linda-Adele Juhani t. Huik, sünd. Kukk. Mihail Kirilli p. Vovilov ja Belageja Harlambi t. Vovilov, sünd. Kusnezov; Jüri Jaagu p. Unt ja Linda Andree t. Unt, sünd. Olep. (R. T. nr. 169/170 - 1925.) Karl Peetri p. Vernomasing ja Alviine Peetri t. Vernomasing, sünd. Poots; Jaan-Alired Minna p. Klesman (Plesman) ja neiu Alla Peetri t. Villemson, Oskar Hansu p. Napsep ja Alide-Marie Napsep, sünd. Press; Voldemar Mihaili p. Bergmann ja Fanny Johani t. Bergmann, sünd. Moritz; Valter Gustavi p. Frey ja Alma Johani t. Frey, sünd. Reidolf, Vilhelm Karli p. Gross ja Ella Karli t. Gross, sünd. Vissõr; Karl Tõnise p. Mikik ja Julie Mihkli t. Mikik, sünd. Kõll; Peeter Karli p. Voitka ja Marie Peetri t. Voitka, sünd. Landrat; Karl Marguse p. Soonets ja Marie Mihkli t. Hint, sünd. Lelle. (R. T. nr. 171/172 - 1925.)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Õksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteel kaupu laaditud järgmisel määral (vagonid):

	30. sept. 8 okt.	7.—13. okt.	14.—20. okt.	20.—27. okt.	28. okt. 3. nov.	4.—10. nov.
Teravilja ja jahu . . .	49	79	76	135	182	160
Kartulid . . .	49	50	70	82	78	62
Elusloomi . . .	68	69	103	103	75	71
Linu ja takku	27	17	21	10	26	52
Põletispuid	153	139	184	212	173	201
Muud metsa-						
materjali . . .	513	527	476	471	450	341

Põlevkivi (peale laiaroopalise raudtee tarvituse).	251	223	189	225	197	277
Turvast. . . .	72	39	64	104	38	23
Tsementi . . .	35	46	24	21	26	14
Lupja	12	10	5	4	3	6
Muud erakaupa	1084	914	986	1029	1057	946

Kokku . . . 2323 2013 2197 2393 2305 2153

Raudtee veod (peale liiva vedude) . . .	255	341	328	330	303	378
Kokku laadii.	2578	2354	2550	2723	2608	2531

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidest) on samade aegade jooksul sisemaalt sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisadefused):

	19.—25. aug.	26. aug. 1. sept.	2.—8. sept.	9.—15. sept.	16.—22. sept.	23.—29. sept.
Teravilja ja jahu	18	13	27	21	19	23
Kartulid . . .	1	1	5	9	14	19
Põletispuid . .	91	73	70	85	92	63
Metsamaterj. .	233	199	232	203	199	210
Linu ja takku	9	4	2	1	10	12
Põlevkivi . . .	83	81	68	78	65	80
Turvast. . . .	6	6	7	5	22	25
Muud erakaupa	310	297	203	282	300	278
Kokku	751	674	622	684	721	710

Turu teated.

Maailma viljaturgudel. Rahvusvaheline põllumajanduse instituut Roomas hindab tänavust nisu ülejääki niiskusvatajates maades 21,5 milj. tonni peale, mida need eksporteerida võiks. Sellele vastandina tulla arvesse võtta nisutarvitajaid maid, s. o. kes nisu sisse veavad. Üldnisusaak neil maadel, välja arvatud Hiina, on tänavu olnud 26,1 miljoni tonni ehk ümmarguselt 5 miljoni tonni rohkem kui läinud aastal ja 2 miljoni tonni rohkem kui 1923. a. Nimetatud instituut kalkuleerib, et parema saagi juures ka tarvitamises vabam oleks, mispärast vilja sissevedu tarvitajatesse maadesse võrrelda tulla 1923./24. majandusaasta arvudega ja jõuab otsusele, et üldtarvitamine 18 miljoni tonni peale arvata tulla.

Tähelepanuväärti olla, et rukkisaak vaatamata vähema saagi peale Põhja-Ameerikas 110 protsenti 1923. a. saagiga võrreldes on, sellega nimetamistväärliselt rukkil ülejääki näidates, mis silmapilgul ennast ilmaturul ka tunda annab.

Maailma üldine nisusaak, mis ulatas 96,4 miljoni tonni peale, on peaaegu 5 prots. ja üldine rukkisaak, mis oli 45,2 milj. tonni, peaaegu 4 prots. suurem kui 1909/13. a. keskmine. Siin tuleb aga arvesse võtta, et ka maailma elanikkude arv nendest võrdlusaastatest saadik 75 kuni 100 miljoni võrra juurde kasvanud on.

Maailmaturg on nisul korra. Pärast hindade langust olnud Euroopa turgude viljaga ületutamatist tundub nüüd mõnel pool puudust; nii on Inglismaal suur nisunõudmine ning Saksamaa on sinna suuri prompttehinguid toiminud.

Nisujahuturul märgitakse üldiselt loidu olekut, isegi Ameerikas. Saksamaa äriühingud arvatakse, et see ühenduses olla võivat Kanadas suureks palunud nisu ja nisujahu peffuskaubaga. — Maailmaturgudel olid hiljuti mõned üsna tuntavad hinnatõusu pöevad; arvatakse seda tulnud olevat sellest, et Venemaa mõned Inglismaale müüduid partiid tagasi kaubelnud olla; sinna juurde tulid külmateated Kana-

dast, mis veeteede enneaegset kinnikõlmamist oletada võimaldas, ühilselt kartust äratas talinisu-põldude seisuga kohta. Kuid see kõva turulime kadus pea. — Soomest kuulub arvamist, nagu ostaks Venemaa Ameerikast vilja, et oma vilja puudusel siiski müügilepinguid teha. Sarnane sensatsiooniline olukord, kui sellel loealus ei puudu, võib viljaturgudel kergesti hindade kõvenemist esile kutsuda.

Ühisriikides tehtud hinnanguite põhjal on käesoleva aasta maailma nisusaak 8 protsenti eelmise aasta omast suurem, Venemaad arvesse võtmata.

Austraaliast teatatakse, et vihmapuudus viljadele saatuslikuks saamas. Nisule ei ole kuivus seni väga teinud, kui ta aga edasi kestab, ei saa tera täis kasvada.

Linaturg.

Hindade lõdvenemine. Dundee turg oli muutmata. Kuulujutud liikusid, nagu oleks Läti välitsus suurema hulga linu müünud hinnaga Shvanenburg £ 90 per tonn ja Livonia £ 85. Jooksvad turuhinnad on £ 88 ja £ 83 vastavalt. Üldse paistab turu seisukord kaunis kindel olevat ja ketrajad näitavad suuremat huvi.

Gheni teatab, et turg kaua nii tegevusest ei ole olnud kui praegu. Hinnad langevad ja see hoiab müüjaid eemale. Paremad sordid langesid oktoobri lõpul umbes 50 frangi võrra, teised 25 franki. Prantsuse ostjaid turul ei ole, frangi langemine faktistab tegevust. Ketrajate tagavarad on väga väikesed ja nad peavad uusi muretsema enne Vene lina turule jõudmist. Takkusid nõutakse vähe, pakkumisi on kaunis palju, nii et hinnad langevad. („Dundee Prices Current“)

Liverpoolis on Balti lina £ 85–95-ga turul, kuna uus liri lina £ 110–135 maksab. Belgia ja Hollandi ostjad ostavad uut Balti lina, kuna inglise ostjad mitte kokkuleppele ei jõua Balti riikide valitsuste agentidega; nad lähevad hinna suhtes umbes £ 10 võrra lahku. (Times Trade Supplement“)

Rahaturg.

Eesti panga äriseis. (Miljon. mark.)

	7. XI.	31. X.	23. IX.	15. X.	31. X.
Aktiiva	1925.	1925.	1925.	1925.	1924.
Kassa	737,5	651,1	593,1	760,3	1.088,8

	816,5	834,7	856,1	853,3	602,1
Kuld, hoiusummad välja- maal ja välis- valuuta kassa, millest maha arvatud välis- kohustused	816,5	834,7	856,1	853,3	602,1
Sellest korresp. välisv. „Loro“ debet	89,3	89,9	90,0	90,2	160,5
Välisv. vekslid.	236,4	213,8	245,2	245,3	259,8
Diskont. vekslid	1.733,5	1.763,9	1.748,8	1.758,2	1.552,0
Mitmes. kindl. laenud ja nõudmised	4.289,2	4.256,0	4.195,9	4.063,9	3.821,9

Passiva.

	462,3	462,3	462,3	462,3	396,4
Kapital ja taga- vara kapitalid	462,3	462,3	462,3	462,3	396,4
Pangatahed	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoiusummad	4.371,5	4.321,7	4.195,4	4.315,1	3.850,2
Sellest riigik. hoiusummad	2.639,3	2.612,9	2.455,2	2.649,0	2.356,0
Akkreditiivid ja garantiid	451,5	401,6	424,0	432,6	608,0

Eesti Panga kassade suurenemine 86,4 milj. marga võrra viis kassaseisu 737,5 miljoni marga peale. Tsirkulatsioon, mis 23-dal oktoobril ulatas juba üle 3.600 milj. marga, langes kuu lõpuks 3593 milj. ja 7. oktoobriks 3.484 milj. marga peale.

Kassade tõstmiseks mõjus kaasa hoiusummade suurenemine 49,8 milj. marga võrra, millest 26,4 milj. marka riigikassa arvele langeb.

Välisvaluuta vabad tagavarad näitavad 18,5 milj. margalist kahanemist, mis peaaegselt läinud tooresaineite muretsemiseks välisvõla tõstmise jaoks. Seega on need summad ainult ajutiselt tagavaradest välja antud, et neid mõne kuu pärast uuesti täidetud tellimiste eest tagasi saada.

Laenudest osutavad kindlustatud laenu 33,2 milj. margalist suurenemist ja seisavad koos ainult produktiiv oisiarbega laenudest, mis ainult toodangu tõstmiseks määratud. Samuti suurenenud on välisvaluuta vekslid 32,6 milj. marga võrra, kuna sisemaa vekslid on kahanenud 30,4 milj. marga võrra.

Viimased välisbörsede kursid.

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.
	14. XI	6. XI	14. XI	14. XI	6. XI	14. XI	15. XI	2. XI	11. XI	14. XI	6. XI	14. XI
Naisterling	-	-	-	17.29	18.13	18.125	183.20	192.55	192.55	4.63	4.8475	4.8475
Dollar	4.6325	4.8481	4.8475	3.7275	3.74	3.74	39.70	39.70	39.70	-	-	-
Prantsuse frank	87.52	120.75	120.45	19.75	15.10	15.10	210.50	167.58	159	-	-	-
Helveetsia frank	-	-	-	71.90	72.15	72.10	-	-	-	-	-	-
Rootsi kroon	17.28	18.13	18.13	-	-	-	1066	1063.5	1063	-	-	-
Soome mark	184.50	192.25	192.375	9.385	9.42	9.425	-	-	-	Praaga		
Daani kroon	26.275	19.45	19.60	65.80	93.20	92.60	701	995	985			
Hollandi gulden	11.55	12.0425	12.0425	149.70	150.60	150.55	1589	1599	1599	1924 a.	1925. a.	
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	-	10,70	10,70	14. XI	6. XI	14. XI
Kuld per unts	89/6	84 11,5	84/11,5	-	-	-	-	-	-	9.—	9.25	9.25

Tähisamale en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu pehme, ...		Ölkoogid, linaseemne	300—310
Ameerika ja Inglise pd. 780—855		päevalille	290—295
sõre, ...		kookus	300
Ameerika ja Inglise	855—	palmi	250
rukki	260—270	maapähkle	370—
püül	460—480	kanepi	—250
A/S. Rotermanni tehased		Rapsi	—270
jahu nisu pehme ja sõre	710—830	Jahu päevalille	300—305
„J. Puhk ja Pojad“		Tangud sooja	330—
jahu nisu pehme ja sõre	740—850	Nisukliid	195—200
Nisu, Eesti	380—400	Rukkikliid	—
. . . . .	—	Puuvillane rile, Bjas, ...	ars. 48,25—54
Rukis Eesti	240—245	Mitkal, ...	34,50—41,25
Poola	240—245	Liina, Liivi R.	pd. 1800
Vene	240—250	Petseri	2200
Kaerad, toidu, väljamaa		Võru	2100—2200
Odrad	300—310	Tartu	1800—1900
Odrad harilik	250—260	Linaseemne õli 87½ % basis	390
Herned, rohelised, Eesti	—	Takud, Codilla I.	—
Hollandi	590—	II.	—
Riis, Burma II.	670—680	Kanep I. sort	—
Kartulid, eksport	75—80	II.	—
piirituse	65—70	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	47—48
Kartulitärklis „Superieur“	650—	Newcastle	45—46
Piim, pudelites . . . . . ltr. 18—		sepa	48—49
Või, eksport I sort. . . . . pd. 5280—5400		Koks, valu	65—70
II. sort	—	gaasi	85—
Margarin, väljamaa	2080—2360	Põlevkivi, I. sort.	10
Kaseiin Eesti	800—1000	Põlevkivi II. sort	7,50
Juust, „Schweitsi“ kodumaa	pd. 2700—	III.	5
Munad, eksport I. s. (kast 1440 tk.)	17,280—18,720	Sinolaat	200—220
II. s. (kast 1440 tk.)	15,840—16,560	Põlevkivipigi	200
Kakao, Hollandi	2400—2600	Raud sordid	245—250
Inglise	2000—2200	latt	—
Ameerika	1800—	vits.	335—500
Kohvi, Rio, Santos j. n. e.	5200—5400	Raudplekk	370—535
Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	6000—7400	tsingitud	700—720
Tee, lahtine, orange Pekoe, Tselon	7900—8300	Raud talad	260—270
Pekoe, broken, Java	—	Teras Inglise	—
Orange Pekoe, Java	7400—7800	Saksa	—
Moning, Hiina	4800—5200	nikkel	—
Suhkur, peenike, valge, Dantsigi	—	vedru	460—490
Saksamaa	650—660	valu	—
Ameerika	—	tööriistade	1200—1400
Tsch.-Slov.	670—680	talla	290—310
Belgia	—	Malm	190—200
Poola	650—660	Inglitina	10000—10500
Jaava	640—	Seatina	1200—1400
Siirup, kartuli 42%	750—	Vaskplekk, punane	3600—3800
Glükoos	750—	valge	3500—3600
Sool, lahtine, Vene	50—52	Tsinkplekk	1700—1800
Saksa	54—56	Masinaõli, Vene, Nobel nr. 6.	630—
Hispania	—	Ameerika	560—600
Heeringad, Yarmouth, „Matties“ tünn	4750—5000	Motor	720—760
„Matfulls“	5900—	Ameerika autoõli	950—1200
Shotti, „Matties“	5000—5300	Ameerika Vacuum Oil Co.	—
„Matfulls“	6100—6500	Linaseemne õli	1700—1750
Norra	2500	Värnits	1700—1750
Islandi	—	Tsilindriõli, Vene	650—950
Liha, sea, I. sort . . . . . pd. 1520—1680		Ameerika 280°	620—630
looma, I. sort	900—1120	320°	965—1000
Pekk, eksport, I s.	—	Põlevkiviõli	180—210
		Nafta, Vene	250—255
		Ameerika	215—220
		Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	240—245
		Ameerika	245—250

Bensiin, Vene	pd.	620—640
Ameerika		620—640
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	lfr.	—
Pesusooda, väljamaa	pd.	220—240
kodumaa		210—215
Seebikivi 76/77 ² / ₀ , Vene		530—560
72/74 ⁰ / ₀ , Inglise		550—575
Värvid, nigrosiin vees sulav, välj.		9200—10000
tsinkvalge väljamaa		1350—1750
tinavaige		1500—1920
ooker		350—430
Väetisained, salpeeter, Norra		—
Tshilli		—
superfosfaat 17—18 ³ / ₀		—
18—20 ⁰ / ₀		—
Thomasjahu 17—18 ⁰ / ₀		590—
. . . . .		—
. . . . .		—
Kaalisool 30 ⁰ / ₀		—
40 ⁰ / ₀		—
Kainiit 12 ⁰ / ₀	pd.	—
Vävelhapuammoniak		—
Lubjalämmastik		—
Paber, rotatsioon		440
Tsement, Portland, Port-Kunda		—
pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Aseri		770
Kriit, toores	pd.	—
pestud		120—124
. . . . .		120
Asfalt		240—260
Kivitorv		380—450
Puutorv		50
Lubi		25
. . . . .		35
krohvimise, ...		45—70
Telliskivid, I. sort, tuhat.		5500—6000
Tuletikud, origin. kast (5000 toosi)		5300
Tallanahk, Eesti nahast		5400—5600
Ameerika nahast I. s.		6000—6600
II. s.		5400—5600
Puumaterjalid, D/BB		—
propsid; 7×7		—
liiprid		—
Põletispuud, sega 20 ⁰ / ₀ kaski, k. sid.		—

Prahid :

Lina		
Tallinn — Stettin	tonn sh.	18/-
— Ghent	" "	22/-
— Dundee	" "	35/-
— Belfast	" "	" "

Takud		
Puumaterjalid D/B/B/ Standard		
Tallinn — London	sh.	45/-
— E. C. C. P. (Ingl. Ida ja		
Lääne rand)	" "	41—50/-
— Antwerpen	" "	35/-
— Southampton	" "	—
— Manchester	" "	50/-

Segakaup		
Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—25/-
— London	" "	—
— Stockholm, ...	Rk.	10—35/-

Või		
Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6

Kartulid		
Tallinn — Stockholm	tonn Rk.	8,50

Tallinna börs kursisedel

		9.XI.	11.XI.	13.XI.
1 dollar	O. M. T.	372 375 —	372 375 —	372 375 —
1 naelsterling	O. M. T.	1804 1819 —	1804 1819 —	1804 1819 —
100 Saksa riigimarka	O. M. T.	8850 8975 —	8850 8975 —	8850 8975 —
100 Soome mrk.	O. M. T.	937 947 —	937 947 —	937 947 —
100 Rootsi kr.	O. M. T.	9975 10.075 —	9.975 10.075 —	9.975 10.075 —
100 Daani krooni	O. M. T.	9225 9425 —	9200 9400 —	9200 9400 —
100 Prantsuse frk.	O. M. T.	1465 1515 —	1475 1525 —	1525 1575 —
100 Holl. gulden.	O. M. T.	14.975 15.200 —	14.975 15.200 —	14.975 15.200 —
100 Laffi	O. M. T.	7150 7250 —	7150 7250 —	7150 7250 —
100 Czechosl. kr.	O. M. T.	1105 1130 —	1105 1130 —	1105 1130 —
1 Eesti kroon	O. M. T.	— — 100	— — 100	— — 100
100 Itaalia liiri	O. M. T.	1475 1515 —	1490 1530 —	1495 1535 —
100 Norra krooni	O. M. T.	7500 7700 —	7475 7675 —	7450 7650 —
100 Belgia franki	O. M. T.	1695 1735 —	1695 1735 —	1690 1730 —
100 Helveetsiafr.	O. M. T.	7175 7275 —	7175 7275 —	7175 7275 —
1 Tschervonets	O. M. T.	1900 1935 —	1900 1935 —	1900 1935 —
1 Ausfria shilling	O. M. T.	52,50 54,00 —	52,50 54,00 —	52,50 54,00 —
1000 Ungari kr.	O. M. T.	5,05 5,30 —	5,05 5,30 —	5,05 5,30 —